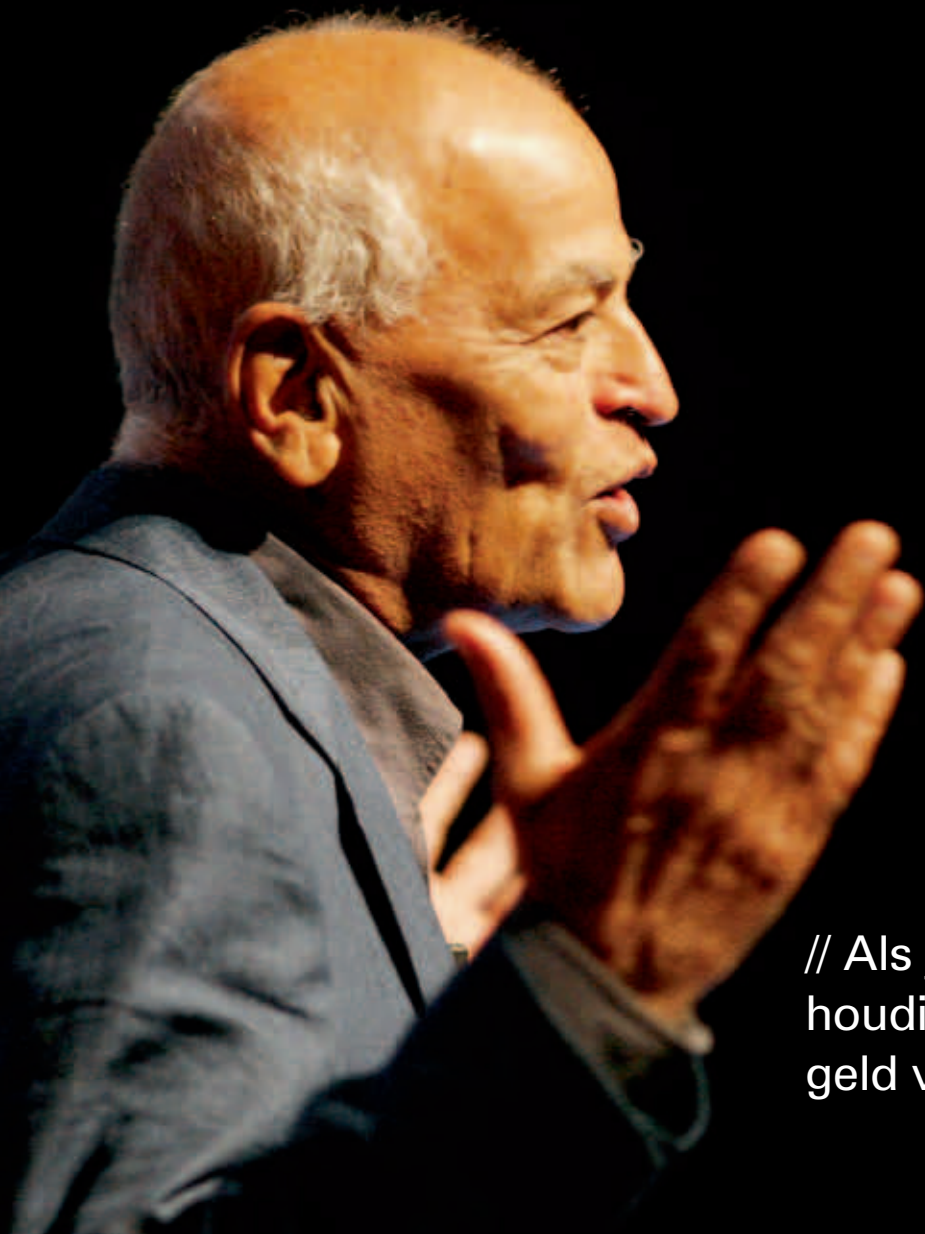

We zijn pelgrims op deze wereld, geen toeristen

Het economisch systeem dient geheel te worden herzien en te worden ingericht volgens de oorspronkelijke betekenis van het woord economie en dat is 'management van de wereld'. Volgens de bevrogen economisch activist **Satish Kumar** is de noodzakelijke mentaliteitsverandering te realiseren door educatie en opvoeding. "We zijn pelgrims op deze wereld, geen toeristen."

// Als je vanuit een spirituele houding diensten verleent, is geld verdienen een bijproduct //

Enkele maanden geleden sprak Kumar tijdens het VVP-congres New Financial Forum in Den Haag. Zijn lezing werd bijzonder enthousiast ontvangen. Zijn spirituele en radicale visie bleek de harten van veel aanwezigen te raken. Reden genoeg om deze man uitgebreid aan het woord te laten in *Geld & Dienstverlening – Zo kan het ook!*

Zijn antwoorden en zijn visie getuigen van een diepgaande betrokkenheid bij de wereld, de natuur en de mensheid. In een hoog tempo en met bevlogen woorden schetst hij een beeld van de oorzaak van de huidige crisis en een perspectief voor de toekomst. “De belangrijkste oorzaak voor de huidige crisis, die zowel plaatsvindt op economisch, als op ecologisch en sociaal gebied, is onze hebzucht. Er is genoeg op de wereld om aan ieders behoefte te voldoen, maar niet genoeg om onze hebzucht te bevredigen. En op dit moment overheerst de hebzucht: iedereen wil meer en meer materieel bezit. Hiermee vernietigen wij de natuur en vervuilen we de atmosfeer. Wat nodig is, is een mentaliteitsverandering. In plaats van te denken in termen van ‘hoeveelheid bezit’, moeten we gaan denken in termen van ‘kwaliteit van leven’. Als dit onze focus is, doe je zaken en verdien je geld om je behoeften te vervullen en niet om je hebzucht te bevredigen. We zullen in de komende jaren moeten focussen op de kwaliteit van het leven en onze relaties. En we moeten ons gaan realiseren dat het vergaren van financieel bezit niet hetzelfde is als ‘echte rijkdom’. Echte rijkdom gaat over het behoud van de natuurlijke en de menselijke bronnen, het versterken van de samenleving en over de relaties en creativiteit van mensen. Dan heeft geld als doel het dienen van de aarde, de natuur en de mensen. Als je alleen uit bent op het vergaren van zoveel mogelijk geld is dat geen creatie van rijkdom, maar destructie van rijkdom. We vernietigen hiermee de wereld, de natuur en de atmosfeer.”

MENTALITEITSVERANDERING

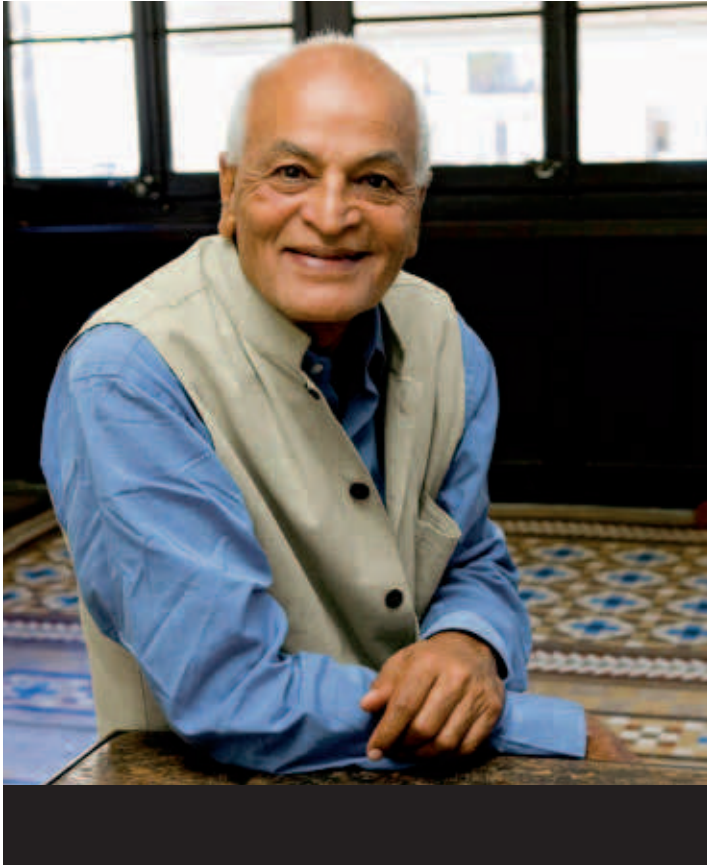
Maar hoe realiseer je dergelijke mentaliteitsverandering? “Door educatie en opvoeding”, is het resolute antwoord. “We moeten anders leren denken en ons bewust worden van het belang van spirituele en morele waarden. We dienen het hele economische systeem te herzien en in te richten volgens de oorspronkelijke, klassieke betekenis van het woord economie. Het woord ‘economie’ stamt af van de Griekse woorden ‘oikos’ en ‘nomos’. ‘Oikos’ betekent huis en ‘nomos’ regels. Huis in de zin van onze leefomgeving, ons eigen huis, ons dorp, ons land, onze wereld. Want uiteindelijk is de wereld ons thuis. Economie betekent dus eigenlijk ‘management van

de wereld’. En we kunnen economie niet los zien van ‘ecologie’. Ecologie betekent ‘kennis van ons thuis’, kennis van de wereld, van de relatie tussen mensen onderling en de natuur. Het kennen en begrijpen van die relatie is ecologie. We kunnen ons ‘thuis’ niet managen zonder deze kennis. Als we economie en ecologie als een geheel bezien, kunnen we op de juiste manier de wereld ‘managen’.

“Het economisch systeem heeft drie dimensies: land, arbeid en kapitaal. In vroeger tijden was het land het belangrijkste. De factor ‘kapitaal’ was het sluitstuk. Wij hebben het omgedraaid en geven de meeste waarde aan het vergaren en vergroten van het kapitaal. Op dit moment, in onze westerse samenleving, gaat het allemaal om geld, geld en nog eens geld. We staan veel te weinig stil bij de factor ‘land’; de natuur en het milieu. En we hebben mensen gemaakt tot instrumenten om kapitaal te vergaren. Als iemand niet genoeg geld genereert, is die persoon in onze huidige visie niet goed genoeg en wordt hij of zij ontslagen. Deze houding heeft mede geleid tot de huidige economische, ecologische, sociale en spirituele crisis. Als wij mensen voor elkaar zorgen en gelukkig en vervuld zijn, hoeft werk geen stress op te leveren. Geld, kapitaal en economie zijn instrumenten die voor het welzijn en het geluk van de mensen en de natuur dienen te zorgen. Als wij deze orde weer herstellen en onze prioriteiten terugbrengen in de juiste volgorde, hebben we weer een echte ‘economie’, een zinvol management van de wereld.”

NIEUWE FINANCIËLE WERELD

Kumar: “Om de financiële wereld te herstructureren, zouden de mensen werkzaam in deze sector, parttime moeten werken; niet meer dan drie à vier dagen per week. Zodat zij de andere dagen vrij zijn om het contact met de natuur, zichzelf, hun omgeving en familie te herstellen. Op dit moment leidt de financiële sector aan ‘nature deficit disorder’, oftewel een verstoring veroorzaakt door een gebrek aan contact met de natuur. Als je geen contact hebt met de natuurlijke wereld doordat je al je tijd doorbrengt in je kantoor, de auto of achter je laptop, leer je de natuur niet respecteren. Om van de natuur te houden, moet je de natuur kennen. We zijn pelgrims op deze aarde, geen toeristen. Als je reist door het landschap van verlangens, ben je een toerist. Als je reist door het landschap van de liefde, ben je een pelgrim. Op dit moment bereizen we bij voorkeur het landschap van verlangens. We worden gedreven door onze verlangens; verlangen naar meer geld, succes, prestige, macht, meer consump-

BEVLOGEN ECONOMISCH ACTIVIST

Satish Kumar woont in Engeland. Hij is sinds 1973 redacteur van *Resurgence*, een tijdschrift over ecologie, sociale kwesties en spirituele waarden. Ook is hij programmadirecteur bij het Schumacher College, een internationaal Centrum voor ecologische studies. Hij is een geliefd en veelgevraagd spreker en heeft diverse eredoctoraten ontvangen. Hij is geboren in India en trad op negenjarige leeftijd toe tot de orde van de Jain monniken, een orde die uitzonderlijk belang hecht aan geweldloosheid. Toen hij achttien was, las hij een boek van Gandhi. Hierin stond een passage waarin Gandhi beschreef dat religie, het vervolgen van het innerlijke pad, niet gescheiden zou moeten zijn van ons uiterlijke, sociale pad. Dit omdat we geen geïsoleerde wezens zijn, maar verbonden zijn met elkaar. Kumar werd hier zo door geraakt dat hij zich geroepen voelde om uit de orde te treden. Hij wilde een manier vinden om zijn innerlijk pad te vertalen naar actie in de wereld. Om zich op die manier in te kunnen zetten voor sociale en maatschappelijke kwesties. Hij werd een leerling van Vinoba Bhave, een volgeling van Gandhi en zijn ideeën over geweldloosheid en landhervorming. Acht jaar later, hij was inmiddels 26, las hij op een ochtend in de krant dat Bertrand Russell, die op dat moment negentig was, naar de gevangenis was gestuurd wegens protest tegen de nucleaire wapenwedloop. Dit inspireerde hem tot een drastische daad; hij besloot een 'pelgrimstocht voor de vrede' te gaan houden. Het werd een bedevaarttocht van 8000 mijl, hij liep van India naar Amerika en dit alles zonder een cent op zak. Hij kwam in Frankrijk in de gevangenis terecht, in Amerika werd hij bedreigd door iemand met een geladen pistool en hij bezorgde pakketjes 'vredes thee' bij de leiders van de vier nucleaire grootmachten. In 1978 werd zijn autobiografie gepubliceerd met de titel: *No Destination*.

Boeken van Satish Kumar (nog niet vertaald in het Nederlands): *You are, Therefore I am – A Declaration of Dependence* en *The Buddha and the Terrorist*. Meer informatie over het werk van Kumar: www.resurgence.org en www.schumachercollege.com.

tiegoederen. Als je reist als pelgrim, heb je respect voor de natuur, voor de mensen. Dan houd je van mensen, jezelf, je kinderen, van kunst, schoonheid en muziek. En geniet je van het leven.”

“De natuur is mijn grootse inspiratiebron en mijn religie. Als ik in de natuur ben, ben ik geïnspireerd. En als ik in contact ben met mensen, als ik mensen dien, ben ik vervuld. En als ik vervuld ben, ben ik gelukkig. Dit heb ik al vroeg in het leven, door mijn jeugd en wandeltochten, mogen ontdekken. En dit is een ontdekking die ik ieder mens gun.”

“Ook is het belangrijk om tijd vrij te maken voor spirituele beoefening. We kunnen aan yoga doen en mediteren. Het is belangrijk dat we goed voor onszelf zorgen om gelukkig en gezond te zijn en te blijven. Want wat is het doel van geld verdienen als je niet gelukkig en gezond bent? En als je geen tijd hebt voor je familie, om buiten te zijn, te genieten en inspiratie op te doen? Geld moet ons leven niet domineren. Geld is nuttig, het is een middel, een instrument.”

PELGRIMSTOCHT

Volgens Indiase traditie ondernam Kumar toen hij vijftig werd opnieuw een pelgrimstocht. Hij liep, ook nu weer zonder geld bij zich te hebben, 2000 mijl langs de heilige plaatsen van Engeland – Glastonbury, Canterbury, Lindisfarne en Iona. Deze tocht was een viering van zijn liefde voor het leven en de natuur.

“Het is goed om iedere zeven jaar een sabbatical te houden. Om jezelf af te vragen: wat is het doel van mijn leven, waarom werk ik zo hard? Dien ik de aarde en de mensheid, dien ik mijn eigen welzijn? Om op die manier te voorkomen dat we maar doorgaan op hetzelfde pad. En om in contact te komen met onze bron en inspiratie op te doen. En van daaruit ons weer in te zetten voor de maatschappij”

“Zaken doen (ondernemerschap) en spiritualiteit zijn niet in conflict met elkaar. Als je zaken doet vanuit een spirituele houding, als een pelgrim van de liefde, zal het zakendoen je geluk, rijkdom en vreugde brengen. Je wordt een instrument van dienstbaarheid aan de mensen en aan de aarde. Hetzelfde geldt voor de financiële dienstverlening. Als je vanuit deze houding diensten verleent, is geld verdienen een bijproduct en is er sprake van werkelijke dienstverlening. Het vergroten van het welzijn van de mensen, de samenleving, de natuur is dan je motivatie. Dienstverlening is zowel een spirituele als ecologische kwaliteit. Een kwaliteit die we alleen in het hier en nu kunnen vervullen: we moeten nu voor elkaar, voor onszelf en voor de aarde zorgen. Het 'nu' is het meest belangrijke moment. Het is het enige moment, want de toekomst bestaat (nog) niet en het verleden is voorbij.” ■